

A MAGYAR TRANZAKCIÓANALITIKUS EGYESÜLET ETIKAI KÓDEXE

Bevezetés

A Magyar Tranzakcióanalitikus Egyesület az EATA-val kötött csatlakozási szerződés alapján elfogadja az EATA Etikai Kódexét, és annak alapján dolgozza ki saját deontológiai szabályzatát.

EATA Alap Etikai Kódexe

Az *etika* egy olyan diszciplína, amelyek explicitté teszi az emberek gondolkodását és magatartását irányító alapértékeket.

Az *értékek* egzisztenciális és filozófiai nézőpontból származnak, mindenki számára érvényesek, és hozzájárulnak saját magunk és mások jóllétéhez. Egyetemesek, és túllépnek mind a kulturális normákon, mind pedig az egyéni kiteljesedés alakulásán.

Az *etikai alapelvek* az értékekből vezethetők le, és azokat az attitűdöket jelzik, amelyek ahhoz szükségesek, hogy az értékeket megjelenítsék a szakmai praxisban. Az alapelveket jellegüknél fogva kulturálisan kell értelmezni. Bizonyos alapelvek különböző kultúrákban eltérően juthatnak kifejezésre. Ezek azokra a személyekre is érvényesek, akik közvetlenül vagy közvetve kapcsolatban állnak az adott szakemberrel.

Alapértékek

Az érintett tevékenységi kört figyelembe véve az alapértékek a következők:

1. Az emberi lények méltósága

Minden emberi lény értékes, tekintet nélkül nemére, társadalmi helyzetére, vallási meggyőződésére, etnikai származására, fizikai vagy mentális egészségére, politikai meggyőződésére, szexuális orientációjára, stb.

2. Önrendelkezés

Mindenki szabadon dönthet jövőjéről saját hazája nemzeti jogszabályai szerint, és kellő figyelemmel saját és mások szükségleteire. Mindenki megtanulhatja saját tapasztalataiból, hogyan irányítsa saját magát, figyelembe véve a világ természetét és mások szabadságát.

3. Egészség

A fizikai és mentális stabilitás minden személy joga, amelyet aktívan kell védelmezni.

4. Biztonság

Minden személynek meg kell adni a lehetőséget arra, hogy megismerje a világot és fejlődjön egy olyan környezetben, ahol biztonságban érezheti magát.

5. *Kölcsönösség*

Figyelembe véve, hogy mindenki egy interperszonális világban él és növekszik, mindenki kölcsönösen részt vesz a többiek jóllétének biztosításában, egymásra utalt viszonyokat alakít ki másokkal azért, hogy építhessen saját és mások biztonságára.

Etikai alapelvek

Az értékek természete és az emberi életben betöltött fontos szerepük miatt, de azért is, hogy garantálni lehessen minden személy megbecsülését és jogait, egyértelmű iránymutatásokat kell meghatározni a magatartásra, melyeknek szigorúan értékekhez kell kötődniük. Az etikai alapelvek az értékekből fakadnak, és azt vannak hivatva jelezni, hogyan kell úgy praktizálni, hogy előmozdítsuk a másik ember jóllétét, fejlődését és növekedését. Előíró jellegűek, és megadják az etikus magatartás kritériumait.

Az értékeket kiindulópontként használva meg tudunk határozni egy sor etikai alapelvet. A legfontosabbak a következők:

- Tisztelet
- Felhatalmazás
- Védelem
- Felelősség
- Kapcsolati elkötelezettség

A segítő foglalkozásoknál az etikai alapelveknek számos célcsoporttal kell foglalkozniuk az etikus magatartás befolyásolása érdekében. A következő célcsoportok a legfontosabbak:

- Kliensek
- Maga a szakember
- Hallgatók
- Kollégák
- Humán környezet / Közösség.

A TA szakember figyelembe vesz minden egyes értéket és az azokból származtatott etikai alapelveket, és önreflexiót végez annak eldöntése érdekében, milyen attitűdöt alkalmazzon, és hogyan viselkedjen a fent részletezett célcsoportok mindegyikében. A szakember elemez minden helyzetet, figyelembe véve az etikai alapelvek befolyását a praxisára, és olyan magatartást választ, amely sokféle tényezőt vesz figyelembe, pl. a klienst, magát a szakembert, a környezetet, stb.

A Magyar Tranzakcióanalitikus Egyesület deontológiai szabályzata (röv.: HATA Etikai Kódex)

Az Etikai Kódex:

1. vonatkozik a Magyar Tranzakcióanalitikus Egyesület (továbbiakban: HATA) tagjaira
2. összhangban van az európai anyaegyesület (továbbiakban: EATA) Etikai Kódexével
3. szabályozza a szakmai kötelezettségeket és a tagok viszonyát az EATA Etikai Kódexe alapján
  - a. kollégáikkal
  - b. klienseikkel
  - c. a kiképzők viszonyát a képzendőikkel (trainee-k), ill.
  - d. a szupervizorok viszonyát a szupervideáltakkal.
  - e. Más szakmák képviselőivel
  - f. A szakma iránt érdeklődőkkel

Deontológiai szabályok

1. Titoktartás

2. Védelem

A TA-s szakember (továbbiakban: TAsz) kliensének **védelemmel** tartozik, amely a következőket foglalja magában:

- bármely publikációban való szerepeltetés esetén előzetes hozzájárulás kérését
- bármely, a szakember-kliens kapcsolaton túli egyéb kapcsolat (érzelmi, szexuális, üzleti, információ- vagy bármely haszonszerzés ill. a klienssel vagy munkáltatójával való jogi, munkáltatói viszony) teljes tilalmát a szakértői kapcsolat ideje alatt és azt követően is. Az alapvető irány: a Ne árts! (Nil nocere!) elve.

3. Szerződés

- Az együttműködésben való megállapodás megkötése előtt a kliensnek **információt** kell adni a leendő szolgáltatás, a végzendő munka kereteiről és díjazásáról, abban a TAsz és a kliens feladatairól.
- A kliens jogosult továbbá **tájékoztatásra** azt illetően, hogy hozott problémájának megoldására a felkeresett TAsz ill. annak szakterülete várhatóan, az előzetes tapasztalatok szerint mennyiben alkalmas. (Ha a hozott problémára más eljárást, szemléletmódot (szakterületet) vagy más szakembert tartunk alkalmasabbnak, azt a klienssel közölni kell.
- A kliens tisztában van a TA-s szerződés létevel és azt kifejezetten jóváhagyja (bár alapvetően a folyamatot szóbeli megállapodás előzi meg, ajánlatos a szerződést írásba foglalni. Amennyiben a szerződést eltérően értelmezi a kliens és a szakember, akkor a szakembernek kell bizonyítania, hogy az eljárást megfelelő szerződéskötés előzte meg.)
- Képzés tartása során szintén előzetesen megfelelő tájékoztatást kell adni a jelentkezőknek a képzés tartalmáról, időtartamáról, áráról, stb. A képzés folyamán, ill. azt követően a TAsz-nek nyilvántartási és igazolásadási kötelezettsége van.

4. Kompetencia

- A terápia, tanácsadás, vagy tréning TA-s szakmai alapokon és eszköztárral folyik.
- A TA ismeretek terjesztése és azok önismereti, életminőség javító célú felhasználása a TA képzések és TA gyakorlat során bármely területen a megfelelő tudás, képzettség birtokában és gyakorlati szint elérésével folytatható:
  - TA-s témákban publikálhat, aki legalább TA-san képződik és megfelelően szupervideált TA-s feljogosított szakember által. Ehhez a szinthez nem szükséges TA-s vizsga.
  - Tréning tartásához előfeltétel a CTA-szintű vizsga megszerzése. A HATA tag teljes felelősséggel és az érvényes nemzeti törvények tudatában nyújt szolgáltatást kliensei és/vagy képzettjei számára.
  - Amennyiben a HATA tag még nem rendelkezik az előírt képzettségi szinttel és gyakorlattal, tevékenységét folyamatos szupervízió mellett végezheti.
- A TAsz tudását folyamatosan szinten tartja, és igyekszik követni a szakmai fejlődést, ill. lehetőségei szerint hozzájárulni ahhoz, érteve ezen általános tájékozottságot a szélesebb értelmű tudományterületen, és szűkebb szakterületek fejlődésének követését (szakirodalom, szakfolyóiratok, konferenciák, tudományos rendezvények).
- a TAsz szakmai kompetenciáját meghaladó kérdés esetén konzultál megfelelő, a kérdésben jártas szakemberrel.

5. Dokumentálás

- A munka (tanácsadás, pszichoterápia stb) folyamatát javasolt **dokumentálni**.

Viszonyulás a szakmához, a szakmán belüli és a szakmán kívüli szakemberekhez és a laikusokhoz

- A TAsz nem csálhatja magához más tagok klienseit vagy hallgatóit; kollégáival és klienseivel tiszta, őszinte viszonyt tart fenn.

Névhasználat

- A **HATA és a Magyar Tranzakcióanalitikus Egyesület** nevet kizárólag az egyesület használhatja.
- A **TA logóját** (a 3 azonos méretű érintkező kör, a megszokott, az EATA közleményeiből ismert s attól nem eltérő formában) kizárólag legalább CTA címet megszerzett TAsz használhatja – pl. képzés elvégzésének igazolásakor.
- A „**tranzakcióanalitikus csoport/kezelés/ tanácsadás/ pszichoterápia/szupervízió**” kifejezéseket is legalább CTA szinten vizsgázott tranzakcióanalitikus használhatja.
- **Hírdetés** feladása ill. **médiaszereplés** esetén a közlés nem tartalmazhat valótlanságot vagy félreérthető tartalmakat és összhangban kell lennie a HATA és az EATA deklarált céljaival, ill. alapvetően a TA filozófiájával és etikájával.

Minőség

- A TAsz bizalmasan jelzi egyesülete megfelelő szervezetének, ha jelentős bizonyítéka van arra, hogy valaki (akár önmaga), nem képes a szakma szabályainak megfelelni és/vagy etikai/szakmaetikai vétséget észlel, de nem kelti alaptalanul rossz híret más kollégának vagy szervezetnek.

A magyar törvények betartása

- Mind az Egyesület tagjai, mind a Magyarország területén tevékenykedő tranzakcióanalitikusok arra törekszenek, hogy tevékenységük harmonizáljon a nemzeti törvényekkel, jogszabályokkal.
- A pszichoterápiás ill. tanácsadási területen dolgozó TAsz számára kötelező a megfelelő adatvédelmi szabályok betartása, adott esetben a különböző intézményekkel, hatóságokkal való együttműködés, de ezektől eltekintve az ülésen elhangzottakra a titoktartás szabályai vonatkoznak.
- Amennyiben a fent nevezettek gazdasági tevékenységet végeznek, arra a magyar társasági, adó, felnőttképzési és a szakterületnek megfelelő speciális jogszabályok vonatkoznak. A magyar jogszabályokra vonatkozó ismeretek hiánya nem mentesít az etikai vétségek alól.

Budapest, 2013.05.31.